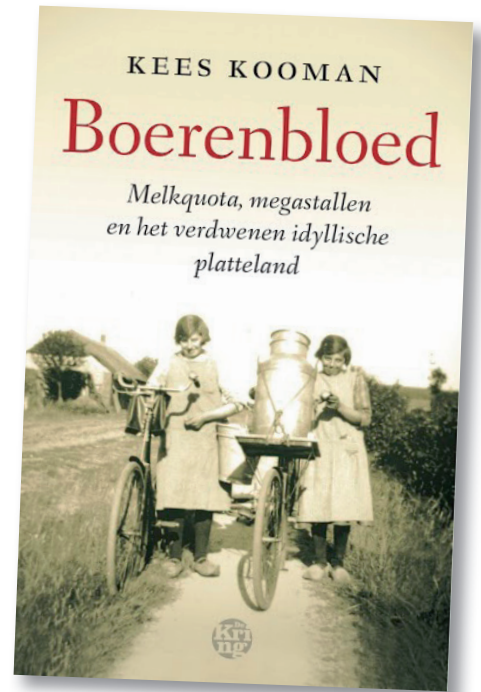

Boeren – groot en klein – blijken hun koeien blijvend te adoreren

Boerenbloed, mooi maar eenzijdig

Toen het melkquotum verdween, kwam Kees Kooman met zijn boek *Boerenbloed*. Het is met vaart geschreven en het resultaat van uitstekend journalistiek handwerk. Maar onbevooroordeeld lijkt de schrijver niet: hij onderschat de flexibiliteit van de boer.

tekst **Reimer Strikwerda**

Natuurlijk, het blijft even wennen om van 'Nehlszoon Skalsumer Sunny Boy, zoals het prijsdier voluit heette', te lezen dat de stier 'was verwekt door Skalsumer Pietje nummer 175, een volbloed Friezin'. Maar juist in zo'n aanduiding, wars van vaktaal, schuilt ook de charme van het boek *Boerenbloed*, dat aan de vooravond van het quotumeinde werd geschreven door Kees Kooman. Hij schreef eerder boeken over sporthelden en over geldschandalen, maar toen hij neerstreek in het dorpje Ee in het noordoosten van Friesland – ook nog in het woonboerderijtje waar ooit de jonge politicus Hans Wiegel enkele koestallen liet verbouwen tot keuken – verdiepte hij zich in de ontwikkeling van de boerenwereld. Als buitenstaander dus.

In het spoor van Geert Mak (*Hoe God verdween uit Jorwerd*) en Frank Westerman (*De graanrepubliek*) zal Kees Kooman met *Boerenbloed* zonder twijfel naam krijgen als belangrijke duider van een plattelandsgeschiedenis die zich in heel het land haast geruisloos voltrok. Het is daarom minder storend dat de omslagfoto van dit boek ruim een eeuw geleden werd gemaakt in het Noord-Brabantse Boekel, terwijl de geschiedenis zich in feite afspeelt honderden kilometers noordelijker.

Het drama van 2001

Het einde van het quotumtijdperk is intussen – ook in Veeteelt – gretig aangegrepen om de fase in de rundveehouderij van 1984 tot 1 april 2015 te analyseren. Ook Kooman doet dat in zijn boek, maar

hij pauzeert niet zonder reden graag bij de eerste paasdag van 2001, toen juist in Ee enkele boerderijen moesten worden geruimd omdat er – totaal onverwacht en nooit getraceerd – mond-en-klauwzeer werd geconstateerd. Met veel gevoel voor drama tekent de voormalig sportjournalist de situatie: veehouder Renze van der Ploeg heeft zijn oudste, zeventienjarige koe, goed voor meer dan 100.000 liter melk en opnieuw drachtig, aan een touw en hij zegt de dierenarts met de injectiespuit haar als eerste te doden. 'Dan verlaten hij en zijn vrouw de stal.'

Mooi tekent Kooman de omstandigheden van toen, een laatste noodkreet tegen de ruiming in de gereformeerde kerk van Ee en een toespraakje van Renze van der Ploeg namens de gedupeerde boeren tijdens een bijeenkomst met de Koningin en de verfoeide landbouwminister van toen, Laurens Jan Brinkhorst (de aanduiding in het boek: Lourens, komt weer wat onwennig over).

Renze van der Ploeg is inmiddels boer in Canada. Hij melkt er tachtig koeien en is er met zijn grote gezin gelukkig, zo taxeert de schrijver. En een broer, Ale, is wethouder en met zijn vrouw hobbyboer in een Fries dorpje, Roodkerk.

De weinige boeren die nu nog rond het dorp Ee zijn te vinden, ze worden treffend geportretteerd door Kees Kooman. Ook al zijn er minder dan vroeger, nog altijd bepalen ze voor een belangrijk deel de ontwikkeling en het leven van het dorp. Hij ontlokt hen uitspraken en meningen die hen kenschetsen als persoon-

lijkheden. Een moderne boer, een ongeduldige boer, een ambitieuze boer – stuk voor stuk hebben ze hun achtergrond en hun idealen. Grote gemene deler vormt hun liefde voor hun bedrijf, hun aandacht voor het landschap en voor de natuur, maar zeker hun adoratie van hun koeien. Vooral de jonge (toekomstige) boer Geert Kroodsma tekent zijn idealen: nog betere koeien in nog betere stallen.

Koeien en weidevogels

Zo'n tegendraadse boer als Hessel Agema uit het naburige Kollumerpomp – als fokker van bijna duizend Pietjes en leverancier van veel succesvolle ki-stieren, maar vooral ook als behoeder van weidevogels en 'worstelaar' met de bedrijfsopvolging – hij krijgt mooi gestalte in het boek.

En dus komen ook de bekende critici van het quotumeinde royaal aan het woord – men kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de schrijver hen met enig genoegen citeert. Want om nu te zeggen (zoals Kees Kooman in zijn epi-loog doet) dat 'Friesland en Groningen zijn veranderd in een bouwput van honderden nieuwe megastallen', dat lijkt ons een nogal eenzijdige constatering vanuit dat eeuwenoude woonboerderijtje bij Ee. |

Boerenbloed, melkquota, megastallen en het verdwenen idyllische platteland.

Schrijver: Kees Kooman. Uitgave: De Kring 288 pagina's met foto's, paperback € 18,95, e-book € 9,99